

Jednání výborů a valných shromáždění IAHR a EASR na Světovém kongresu IAHR

DAVID ZBÍRAL

Světový kongres IAHR v Torontu ve dnech 15.-21. srpna 2010 nebyl jen příležitostí k představení badatelských výsledků v různých oblastech vědeckého studia náboženství, k diskusím a k obohacujícím neformálním setkáním s kolegy. Zároveň hostil také setkání výborů a valného shromáždění IAHR (International Association for the History of Religions) a EASR (European Association for the Study of Religions), organizací sdružujících religionistické společnosti jednotlivých států, popřípadě individuální členy ze zemí, jež žádnou religionistickou společnost nemají nebo tato společnost není členem IAHR, respektive EASR.

Česká společnost pro religionistiku (ČSR) je členem obou uvedených organizací. Členství ČSR v IAHR je dokonce na poměry středoevropské religionistiky velmi starého data: Společnost pro studium náboženství, jejíž nástupnickou organizací je ČSR, byla přijata do IAHR hned v roce svého ustavení, na Světovém kongresu IAHR v Římě v roce 1990. Členem EASR je ČSR již od jejího založení v roce 2000.

IAHR představuje významnou platformu religionistického bádání. Sdružuje v současné době (po kongresu v Torontu) 40 národních religionistických společností, 6 společností regionálních (africkou, východoafrickou, severoamerickou, jiho- a jihovýchodoasijskou, latinskoamerickou a evropskou, tj. EASR) a čtyři společnosti přidružené (*affiliate*), což jsou společnosti ustavené nikoli na geografickém, nýbrž na oborovém základě.¹

V Torontu se konala setkání různých úrovní organizační struktury IAHR. Nejdříve se pořádala schůze výkonného výboru IAHR. Na ní se projednávala mimo jiné dlouhodobá strategie IAHR, kupříkladu otázka hledání nových zdrojů financování (vedle ročních poplatků placených členskými společnostmi) a plány na výraznější zapojení religionistů ze Střední a Jižní Ameriky do IAHR a její činnosti.

1 Viz soupis členských organizací: <<http://iahr.dk/associations.html>> [15. 10. 2010].

Ve středu 18. srpna 2010 se konalo setkání mezinárodního výboru IAHR. Mezinárodní výbor sdružuje po dvou delegátech z každého členského uskupení. ČSR na jednání zastupoval její tajemník, David Zbiral. Setkání mezinárodního výboru má značnou důležitost, jelikož valné shromáždění IAHR projednává dle stanov jen body, které jí k jednání předloží mezinárodní výbor.

Jednání začalo obligátním seznámením se zápisem tajemníka IAHR Tima Jensena z předchozího jednání mezinárodního výboru IAHR (jež se konalo v roce 2008 v Brně v rámci 8. výroční konference EASR) a se zprávou tajemníka a hospodáře IAHR (od úmrtí Garyho Lease funkci hospodáře zastával rovněž Tim Jensen). Ve zprávě tajemníka Jensen mimo jiné oznámil, že se podařilo zachovat časopis *Numen* jako periodickou publikaci vydávanou nakladatelstvím Brill (včetně určujícího vlivu výkonného výboru IAHR na podobu časopisu), avšak o vydávání stejnojmenné doprovodné ediční řady toto nakladatelství již nemá zájem. Kromě toho Jensen oznámil, že dosud nepřišla žádná nabídka na konání světového kongresu IAHR v roce 2015 a že bude vypsáno druhé kolo výběrového řízení. Někteří účastníci kongresu spekulovali o Evropě, vzhledem k tomu, že v Evropě se světový kongres IAHR konal naposledy roku 1990 (po Římu následovala série mimoevropských destinací – Mexico, Durban, Tokio, Toronto).

Posléze přišly na řadu návrhy na změny ve stanovách IAHR a v jejich řádech, konkrétně v obecném řádu (*Rules of Procedure*, důležitý doplňkový dokument ke stanovám), v proceduře nominace výkonného výboru a v proceduře jmenování čestným členem IAHR. Účelem změn bylo po většinou zpřehlednění, zjednodušení a větší formulační důslednost těchto dokumentů. K významnějším změnám došlo hned v několika oblastech. Na prvním místě se lze zmínit o změně ve struktuře výkonného výboru. Nedávné zavedení dvou nových, přesně vymezených funkcí, tajemníka pro členství a internetového úředníka, zhodnotil stávající výkonný výbor jako nepraktické a nepřinášející tajemníkovi kýžené ulehčení jeho náročného úkolu. Navrhl proto návrat ke staršímu modelu: tyto funkce budou zrušeny a na oplátku opět přibude členů „bez portfolia“. Každý výkonný výbor tak bude mít větší volnost v upřesnění úkolů svých členů podle jejich možností a zájmů. Během projednávání tohoto bodu byl přijat návrh, aby se tito členové napříště nenazývali členy „bez portfolia“, nýbrž „dalšími členy“, a to v neposlední řadě v reakci na návrh Jana Platvoeta směřujícího k tomu, aby mezinárodní nebyla jen členská struktura IAHR a „dodatkové“ funkce ve výkonném výboru, nýbrž aby byly skutečně mezinárodní i nejvyšší výkonné funkce v IAHR. Další změnou je zavedení pojmu propadlého členství, o němž se již léta mluvilo jako o nutném opat-

ření k vyřazení společností neplaticích členský příspěvek. Neplaticím členům bude napříště po 18 měsících pozastaveno členství, a pokud stav ne napraví, budou po 3 letech vymazáni ze seznamu členů. Dále došlo ke schválení rozšíření stanov o větu, podle které „IAHR není fórem pro konfesní, apologetické či jiné podobné zájmy“.² Jde o významný krok v dějinách IAHR. Sice v zásadě popisuje již panující stav, ale vzhledem k opakujícím se snahám o zatažení vědeckého studia náboženství do náboženských či kryptonáboženských agend, tedy mimo legitimní vědecké záměry, bylo toto výslovné vymezení rozhodně na místě. S tímto oficiálním posílením akademického profilu IAHR bylo spojeno též představení nového oficiálního informačního textu o IAHR. Všechny navrhované změny v řádech byly mezinárodním výborem schváleny a vstoupily tím v platnost. Změnu stanov může odhlasovat jedině valné shromáždění, proto byly změny pouze schváleny k doporučení valnému shromáždění.

Posléze přišla na pořad jednání mezinárodního výboru volba nového výkonného výboru IAHR na funkční období 2010-2015. Jelikož tajemník IAHR neobdržel od představitelů členských organizací ve stanovené lhůtě k původnímu návrhu nominačního výboru žádné alternativní návrhy, nebylo třeba hlasovat a kandidáti byli ve shodě se stanovami IAHR pouze prohlášeni za zvolené. Předsedkyní IAHR zůstává Rosalind I. J. Hackettová, tajemníkem Tim Jensen. Posty místopředsedů obsadili Abdulkader Tayob a Ingvild S. Gilhusová, zástupkyní tajemníka byla zvolena Maria del Mar Marcosová Sanchezová, hospodářem Brian Bocking, publikační úřednicí Morny Joyová, tajemníkem pro členství Abrahim H. Khan (změny stanov rušící tuto funkci mohou být z logiky věci aplikovány až od příštího funkčního období).³

Poté byl mezinárodnímu výboru předložen seznam společností doporučených výkonným výborem k přijetí do IAHR. Šlo o estonskou a litevskou společnost pro religionistiku, o International Association for the Cognitive Science of Religion (IACSR), o American Academy of Religion (AAR) a o International Study of Religion in Central and Eastern Europe Association (ISORECEA), organizaci, jejíž konferenci spolupořádá ČSR 16.-18. prosince 2010 v Brně. Jediným návrhem, o němž nepanovala jednoznačná shoda, byl návrh na přijetí početně i finančně velmi silné AAR, která zajišťuje mnoho kvalitních výzkumů religionistické povahy, ale i mnoho výzkumů a zájmů ukotvených nábožensky. Rozhodující bylo v tomto ohledu

2 Viz <<http://iahr.dk/constitution.html>> [30. 10. 2010].

3 Seznam všech členů výboru uvádí *IAHR Bulletin* 39, 2010, 63 (internetová verze: <http://iahr.dk/communications/2010/IAHR_Bulletin_39_Toronto_Congress_Edition_WEBversion.pdf> [15. 10. 2010]).

doporučení výkonného výboru IAHR a významných členů North American Association for the Study of Religion (NAASR) Donalda Wieba a Luthera H. Martina. Mezinárodní výbor poté o jednotlivých návrzích hlasoval a přijetí valnému shromáždění ve všech případech většinou hlasů doporučil.

V sobotu 21. srpna pak byly závěry mezinárodního výboru předloženy valnému shromáždění, které přijalo zprávy tajemníka a hospodáře, schválilo všechny doporučené změny ve stanovách a odhlasovalo přijetí všech společností, které k přijetí doporučil výkonný a posléze mezinárodní výbor. Valné shromáždění také odhlasovalo jmenování Luthera H. Martina a Donalda Wieba čestnými členy IAHR. Bylo zde rovněž vyhlášeno složení nového výkonného výboru.

Také EASR konala v Torontu svá jednání, jmenovitě jednání širšího výkonného výboru⁴ a valného shromáždění. Ač delegátů z Evropy nebylo o nic méně než na evropských konferencích EASR, většina důležitějších rozhodnutí byla odložena na příští jednání „doma v Evropě“, konkrétně na konferenci EASR v Budapešti 18.-22. září 2011, kam jsou všichni členové ČSR srdečně zváni. Po představení zápisu z konference EASR v Messině⁵ přišla již tradičně na přetřes otázka „spících“ členů, kteří v současné době neprojevují žádný zájem o činnost EASR a dlouhodobě neplatí členské příspěvky (Polsko), nečlenů, kteří by se členy stát mohli (zvláště pokud jsou, jako Slovenská společnost pre štúdiu náboženstiev, členy IAHR), či problematická a rozhádaná situace ruské religionistiky, jež nutí některé převážně mladé ruské badatele k individuálnímu členství v EASR. Na jednání došlo rovněž k volbě hodnostářů na funkční období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013. Podobně jako v případě IAHR se k návrhu nominačního výboru ve stanovené lhůtě nesešly žádné alternativní návrhy, a zvolení tak bylo pouze vyhlášeno bez nutnosti přikročit k hlasování. Předsedkyní se stala na druhé funkční období Maya Burgerová. Ani na místě pokladníka a jeho zástupce (Marco Pasi a Wim Hofstee) nedošlo ke změně. Ke změně naopak došlo na postu tajemníka EASR: tajemníkem byl zvolen současný předseda ČSR, David Václavík. Jde doposud o jedno z největších významných českých společností pro religionistiku i české religionistiky vůbec.

4 Termín „výkonný výbor“ se v EASR užívá dvojznačně, jednak pro užší, volený výbor EASR, jednak v širším vymezení, které vedle vlastního výkonného výboru zahrnuje také po dvou členech výborů jednotlivých členských společností.

5 Srov. zprávu z konference: Dalibor Papoušek, „Devátá konference EASR v Messině“, *Religio* 17/2, 2009, 251-252.